

KLEPTOMANIYA BILAN OG'RIGAN BEMORLAR TIBBIY HOLATI.

Siyob Abu Ali ibn Sino nomidagi

Jamoat salomatligi texnikumi

IKRAMOV MARXAMAT MAMADIYOROVICH

Annotatsiya : Kleptomaniya - bu ruhiy salomatlik holati bo'lib, unda odam narsalarni o'g'irlash uchun nazoratsiz istakni his qiladi. Bunday holatda bo'lgan odamlar, muvaffaqiyatsizlikka uchragan holda harakat qilishlari mumkin va ko'pchilik o'g'irlik uchun pushaymon yoki aybdor his qiladilar. Mutaxassislar kleptomaniyani impuls nazoratining buzilishi sifatida tasniflashadi. Ko'pincha uni dori-darmonlar, terapiya yoki ikkalasi bilan davolash mumkin.

Abstract: Kleptomania is a mental health condition in which a person feels an uncontrollable urge to steal things. People with this condition may act out the urge without realizing it, and many feel remorse or guilt for stealing. Experts classify kleptomania as an impulse control disorder. It can often be treated with medication, therapy, or both.

Аннотация: Клептомания — это психическое заболевание, при котором человек испытывает неконтролируемое желание украсть вещи. Люди с этим заболеванием могут поддаваться этому желанию, не осознавая этого, и многие испытывают угрызения совести или чувство вины за воровство. Эксперты классифицируют клептоманию как расстройство контроля над импульсами. Его часто можно лечить с помощью лекарств, терапии или того и другого.

Kirish . Kleptomaniya - bu ruhiy salomatlik holati bo'lib, unda odam narsalarni o'g'irlash uchun haddan tashqari, chidab bo'lmas istakni his qiladi. Bunday kasallikka chalingan odamlar o'g'irlik noto'g'ri ekanligini bilishadi va ularni muammoga duchor qilishlari mumkin, lekin ular o'zlarini to'xtata olmaydilar.

Asosiy qism . Kleptomaniya bilan og'rigan odamlar irodaning etishmasligi, o'zini tuta olmaslik yoki xarakterdagi nuqson tufayli o'g'irlik qilmaydi. Buning o'rniga, bu tibbiy holat bo'lib, unda odam o'g'irlik impulslariga qarshi turish qobiliyatiga ega emas.

Kleptomaniya bilan og'rigan odamlar o'g'irlikda aybdorlik, uyat yoki stressni his qilishlari odatiy holdir. Ko'pchilik buning o'rnini narsalarni qaytarib berish, xayriya ishlariga berish yoki qaytib kelib, narsalar uchun to'lash orqali qoplashga harakat qiladi.

Kleptomaniya kimga ta'sir qiladi?

Ayollarda kleptomaniya erkaklarnikiga qaraganda uch baravar ko'p. Bu deyarli barcha yoshdagi odamlarda sodir bo'lishi mumkin, ular 4 yoshda va 77 yoshda tashxislanadi.

Kleptomaniya mening tanamga qanday ta'sir qiladi?

Sizning miyangiz aql bovar qilmaydigan darajada murakkab kompyuterga o'xshaydi, miyangizning turli hududlari o'rtasida murakkab aloqalar tarmog'i mavjud. Ushbu ulanishlar sizning miyangiz fikrlarni shakllantirishga va bu fikrlarni harakatlarga aylantirishga yordam beradigan sxemalarni hosil qiladi. Har safar yangi narsalarni o'rganganingizda, miyangiz yangi zanjir hosil qiladi.

Biror narsani qilmaslikni o'rganganingizda, miyangiz siz qilmaslikni o'rgangan narsangizga xalaqit beradigan sxema hosil qiladi. Inhibitsiyonlar sizning omon qolishingiz va farovonligingiz uchun juda muhimdir. Ular ijtimoiy vaziyatlarda ham foydali bo'lib, sizni boshqa odamlar qabul qilib bo'lmaydigan narsalarni qilishdan yoki aytishdan saqlaydi.

Kleptomaniya bilan og'rigan odamlar o'g'irlik noto'g'ri ekanligini bilishadi va ular buni qilmasliklari kerak. Buni bilishlariga qaramay, ular o'zlariga yordam bera olmaydilar. Ular uchun taqiqlash kerak bo'lganidek ishlamaydi. Ular, shuningdek, hibsga olish yoki qamoq muddati kabi o'g'irlik oqibatlaridan to'sqinlik qilmaydi.

Mutaxassislar nima uchun kleptomaniya sodir bo'lishini bilishmaydi. Biroq, ba'zi mumkin bo'lgan sabablarga ishora qiluvchi dalillar mavjud.

Miya tuzilishidagi farqlar. Kleptomaniya bilan og'rigan odamlarning miya tuzilishida, ayniqsa impulsni nazorat qilish va taqiqlashni boshqaradigan sohalarida ma'lum farqlarga ega bo'lish ehtimoli ko'proq. Bu farqlar ularning miya sohalarida inhibitsiyonni boshqaradigan zaifroq yoki kamroq aloqalarni ko'rsatishi mumkin.

Miya kimyosidagi farqlar. Sizning miyangiz ma'lum jarayonlarni bog'lash va boshqarish uchun neurotransmitterlar deb nomlanuvchi maxsus kimyoviy moddalardan foydalanadi. Odamlar miyaning neurotransmitterlariga ta'sir qiluvchi dori-darmonlarni qabul qilishni boshlaganlaridan keyin kleptomaniyani rivojlantirgan holatlar mavjud. Biroq, bu holatlar kam uchraydi va nima uchun bu sodir bo'lishini bilish uchun ko'proq o'rganish kerak.

Boshqa ruhiy salomatlik holatining alomati sifatida. Ba'zi ekspertlar kleptomaniyani holat emas, balki simptom sifatida tasniflashadi. Kleptomaniya bilan og'rigan odamlarda boshqa ruhiy salomatlik muammolari, ayniqsa tashvish, depressiya, ovqatlanish buzilishi, giyohvandlik va giyohvand moddalarni iste'mol qilishning buzilishi juda keng tarqalgan. Shuningdek, ular o'z joniga qasd qilish va o'z joniga qasd qilish xavfi yuqori.

Genetika. Mutaxassislar, odam kleptomaniyani meros qilib olishi mumkinmi yoki oila tarixi uni yuqtirish xavfini oshiradimi yoki yo'qligini bilishmaydi. Kleptomaniya bilan og'rigan odamlarda ko'pincha boshqa ruhiy salomatlik holatlari, ayniqsa tashvish, kayfiyat va moddalarni iste'mol qilish kasalliklari bo'lgan oila tarixi mavjud bo'lsa-da, uning genetik ekanligi haqida aniq dalillar yo'q.

Kleptomaniya tashxisini qo'yish uchun tibbiy xizmat ko'rsatuvchi provayderga javob berishi kerak bo'lgan beshta mezon mavjud:

O'g'irlik qilmaslik uchun takroriy muvaffaqiyatsiz urinishlar va o'g'irlangan narsalar olinmadi, chunki odam ularga kerak edi yoki savdo qilish yoki pulga almashtirish uchun qimmatbaho narsaga muhtoj edi.

O'g'irlikdan oldin keskinlik yoki kutish hissi.

Ijobiy his-tuyg'ularni his qilish (masalan, yengillik yoki zavqlanish) yoki o'g'irlikdan so'ng darhol "yuqori" his qilish.

O'g'irlik harakati hissiy reaksiya emas (g'azab yoki qasos uchun qilingan) va aldanish (qat'iy noto'g'ri e'tiqod) yoki gallyutsinatsiya tufayli sodir bo'lmaydi.

Xulq-atvor buzilishi, manik xulq-atvor yoki antisosyal shaxsiyat buzilishi kabi ruhiy salomatlik holatining yana bir holati bu xatti-harakatni yaxshiroq tushuntirish emas.

Xulosa . Kleptomaniya - bu narsalarni yoki narsalarni o'g'irlash uchun chidab bo'lmas istakni keltirib chiqaradigan ruhiy salomatlik holati. Bunday holatda bo'lgan odamlar o'g'irlik noto'g'ri ekanligini bilishadi va odatda o'zlarini aybdor yoki uyat his qilishadi, lekin baribir o'zlarini to'xtata olmaydilar. Kleptomaniya haqiqiy tibbiy muammodir va bu kasallikka chalingan odamlar o'zlarini to'xtatish qobiliyatiga ega emaslar.

Davolanmagan holda, bu kasallikka chalingan odamlarda huquqiy muammolar, munosabatlardagi muammolar yoki boshqa ruhiy kasalliklar bilan bog'liq muammolar, shu jumladan o'z joniga qasd qilish xavfi yuqori. Davolash bilan, bu holatga ega bo'lgan ko'plab odamlar bu impulslarga qarshi turishlari yoki bu holatni boshqarish va moslashish yo'llarini topishlari mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Disruptive, Impulse-Control, and Conduct Disorders. Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, 5e-TR. May 2022. Accessed 6/15/2022.
2. Fariba KA, Gokarakonda SB. Impulse Control Disorders (<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK562279/>). [Updated 2022 May 8]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2022 Jan-. Accessed 6/15/2022.
3. Grant JE, Odlaug BL. Kleptomania. In: Phillips KA, Stein DJ. Gabbard's Treatments of Psychiatric Disorders, Fifth Edition. American Psychiatric Association, 2014.